

اهداف کرملین از تهدید غرب به تغییر دکترین هسته‌ای روسیه

موضع روسیه درباره روی میز بودن گزینه «تغییر دکترین هسته‌ای» این کشور، اقدامی بازدارنده و با هدف کاهش سطح درگیری و جنگ با اوکراین تحت پشتیبانی غرب و آمریکا است. استفاده از توانمندی هسته‌ای بعد از جنگ اوکراین از سوی رهبران روسیه مورد تأکید قرار گرفت، چراکه این کشور سعی داشت قابلیت بازدارندگی خود را در حوزه هسته‌ای به رخ قدرت‌های بزرگ حامی اوکراین بکشد، اما در مرحله فعلی، هدف روسیه تهدید غرب از طریق تکیه به استفاده از سلاح هسته‌ای یا تغییر دکترین هسته‌ای نیست، بلکه سعی دارد با این کار نوعی بازدارندگی ایجاد کند تا غرب را از ارسال تسلیحات پیشرفته نظامی به اوکراین باز دارد. روسیه نسبت به ارسال تجهیزات پیشرفته نظامی از سوی غرب به اوکراین به شدت ناراحت و نگران است و بخشی از این نگرانی را در مواضع اخیر مقامات این کشور شاهد بودیم. روسیه از تسلیحات نظامی که به اوکراین داده شده است یا در آینده در اختیار این کشور قرار می‌گیرد، نگران است و بارها نیز هشدار داده که مشخص نیست موشک‌هایی که به اوکراین داده می‌شود قابلیت ارتقا به یک موشک هسته‌ای را دارد یا نه، و آن را یک تهدید هسته‌ای احتمالی برای خود قلمداد می‌کنند. از این رو با مواضع اخیر می‌خواهند پیش‌دستی کرده و به غرب به خاطر تبعات این تصمیم هشدار دهند. شاید غرب به خاطر جنگ اوکراین با روسیه، کی‌یف را به تجهیزات پیشرفته نظامی و موشکی تجهیز کند، اما مسئله غرب به‌ویژه آمریکا لزوماً در چارچوب یک جنگ و تعاملات و تبعات آن نیست، بلکه می‌تواند ابعاد وسیع‌تری پیدا کند. از این رو، روسیه سعی دارد غرب را متوجه ابعاد تصمیماتش در قبال اوکراین نماید که ممکن است حتی رویکرد روسیه در استفاده از سلاح هسته‌ای که برای چندین دهه ثابت بوده را تغییر دهد. پوتین و دیگر مقامات روسیه بارها این هشدار را به کشورهای اروپایی و آمریکا داده‌اند که نباید سلاح‌هایی به اوکراین دهند که به‌طور علنی تهدیدی برای تمامیت ارضی روسیه محسوب می‌شوند و این کار به بهانه جنگ اوکراین و روسیه باشد. مواضع اخیر پوتین و دیگر مقامات روسیه مبنی بر احتمال تغییر دکترین هسته‌ای این کشور در حالی که فشارهای بسیاری از سوی آمریکا و اروپا علیه مسکو در جریان است، هشدار است برای جلوگیری از ارتقاء سطح جنگ با اوکراین که آمریکا و اروپا به جدیت از آن حمایت می‌کنند. روسیه این توانمندی را دارد که وضعیت فعلی خود را به همین شکل نگه دارد، اما اگر غرب بخواهد به هر شکل سطح جنگ اوکراین را با افزایش و تمدید تحریم‌ها و ارسال سلاح‌های نظامی پیشرفته ارتقا دهد، روسیه نگاهش به مسئله تغییر می‌کند و بعید نیست حتی برای پیشگیری از هرگونه حمله تعیین‌کننده اوکراین دست به اقدامات غیرقابل کنترل بزند. روسیه از ابتدای جنگ بر این موضوع تأکید کرده است که آمادگی دارد از ظرفیت هسته‌ای خود در صورت برهم خوردن توازن جنگ استفاده کند. روسیه دلیلی ندارد در حالی که به شدت از سوی غرب تحت فشار است خود را در شرایطی قرار دهد که گام‌های بعدی‌اش را پیش‌بینی‌پذیر کند. اگر غرب و آمریکا بخواهند سطح جنگ در اوکراین را ارتقا دهند، شرایط غیرقابل پیش‌بینی می‌شود و این طبیعی است که روسیه نمی‌خواهد گرفتار ضرب‌های مهلک از سوی آمریکا و اروپا به دست اوکراین شود. بنابراین، این رویکردها و تهدیدات بر رفتار طرف‌های درگیر تأثیرگذار است و یکی از دلایل مهم تغییر رویکرد روسیه نسبت به دکترین هسته‌ای خود است. درباره احتمال روی کار آمدن دونالد ترامپ در انتخابات پیش‌روی آمریکا و تغییر احتمالی سیاست این کشور در قبال اوکراین باید گفت که این موضوعی است که در آینده جنگ اوکراین تأثیرگذار است، چراکه سیاست‌های ترامپ درباره روسیه و اوکراین با سیاست‌های دین متفاوت است و شاید مواضع روسیه بی‌ارتباط با رویدادهای احتمالی آتی در آمریکا نباشد. روسیه این پیام را به ترامپ می‌دهد که برای بدترین سناریوها نیز آمادگی دارد. از طرفی، حتماً آمریکا این تغییر رویکرد از سوی روسیه را با دقت رصد می‌کند، اما بعید است ترامپ تمایل به ارتقاء سطح جنگ اوکراین و روسیه داشته باشد.

محمدحسین لطف‌الهی
خبرنگار گروه بین‌الملل

حزب کارگر بریتانیا توانست با پیروزی قاطع در انتخابات سراسری پس از ۱۴ سال به قدرت بازگردد. حالا کی‌یر استارمر، رهبر این حزب دوراه پیش روی خود دارد؛ او می‌تواند رهبر بریتانیا برای حرکت به سوی تغییری بزرگ باشد یا آن‌طور که منتقدانش باور دارند مانند یک «محافظه‌کار در لباس قرمز» عمل کند.

یک باور نه‌چندان قدیمی در بریتانیا می‌گوید این احزاب اپوزیسیون نیستند که در انتخابات‌ها پیروز می‌شوند؛ بلکه این دولت‌ها هستند که انتخابات را می‌بازند. انتخابات ۴ جولای یک شکست بزرگ برای حزب محافظه‌کار در بریتانیا بود. در شرایطی که این حزب توانسته بود از چالش‌های بزرگی نظیر برگزیت، شیوع پاندمی کووید ۱۹ و رسوایی‌های سیاسی جان سالم به در ببرد و همچنان قدرت را حفظ کند، تحولات یک سال اخیر از جمله تغییر سه نخست‌وزیر در این مدت کوتاه باعث شد تا یکی از موفق‌ترین احزاب سیاسی دنیا پس از جنگ جهانی دوم، شکستی تاریخی را متحمل شود. براساس گزارش گاردین، حزب کارگر در این انتخابات موفق شد ۴۱۲ کرسی (۲۱۴ کرسی بیشتر از انتخابات ۲۰۱۹) را از مجموع ۶۵۰ کرسی از آن خود کند و اکثریتی قدرتمند را در مجلس عوام شکل دهد. لیبرال‌دموکرات‌ها هم در بخش خوبی در این دور از انتخابات داشتند و توانستند با کسب ۶۳ کرسی بیشتر نسبت به انتخابات سراسری قبلی تعداد کرسی‌های خود را به ۷۱ برسانند. حزب راست‌گرای افراطی رفرم به رهبری نایجل فاراژ نیز توانست برای اولین بار با کسب ۵ کرسی به پارلمان راه پیدا کند.

در مقابل، حزب محافظه‌کار به رهبری ریسی سوناک بدترین شکست این حزب در انتخابات پارلمانی را به ثبت رساند. آمارها نشان می‌دهد حزب محافظه‌کار تنها موفق به کسب ۱۲۱ کرسی شده که ۲۵۱ کرسی کمتر از کرسی‌های کسب‌شده توسط این حزب در انتخابات گذشته است. یکی دیگر از یازندگان بزرگ انتخابات ۴ جولای در بریتانیا حزب ملی اسکاتلند بود که در پی بحران‌های گوناگون در سال‌های گذشته و کنار رفتن دو وزیر اول در مدتی کوتاه، موقعیت خود را در خطر می‌دید و با از دست دادن ۳۷ کرسی در مجلس عوام حالا تنها ۹ کرسی در این مجلس دارد.

در این انتخابات حدود ۶۰ درصد از واجدان شرایط شرکت کرده بودند و در نتیجه آرای‌پر استارمر که وعده داده بود کشور را به سوی «آب‌های آرام‌تر» هدایت خواهد کرد، با درخواست چارلز سوم پادشاه بریتانیا برای تشکیل کابینه، رسماً نخست‌وزیر بریتانیا شد.

استارمر ۶۱ ساله روز جمعه ۵ جولای در حالی که روبروی خانه شماره ۱۰ داوینگ استریت برای اولین بار به‌عنوان نخست‌وزیر بریتانیا سخنرانی می‌کرد، تلاش داشت تا یک پیام مهم را به رأی‌دهندگان برساند: «تغییر از هم‌اکنون آغاز می‌شود.» او تصریح کرد: «مطمئنم برای همه ما روشن است که کشور ما به یک تغییر بزرگ نیاز دارد. تغییر یک کشور مانند چرخاندن کلید نیست و به زمان نیاز دارد. جهان امروز هم جهان ناپایدارتری نسبت به گذشته است و باید در این شرایط به سوی تغییری بزرگ حرکت کرد.» او همچنین در نطق پیروزی خود که پس از قطعی شدن اکثریت پارلمانی حزب کارگر ایراد کرد، گفت: «گفتیم که هرچ و مرج را تمام می‌کنیم، و تمام خواهیم کرد؛ گفتیم که ورق را برمی‌گردانیم، و برگردانده‌ایم. از امروز فصل جدیدی آغاز شده است؛ کار تغییر را شروع می‌کنیم، مأموریت بازسازی ملی را برعهده می‌گیریم و شروع به بازسازی کشورمان می‌کنیم.»

استارمر پیش‌تر وعده داده بود که برخی برنامه‌های جاه‌طلبانه‌تر حزب کارگر، مانند تعهدات پیش‌رو در زمینه هزینه‌های سبزی را با دید کاهشی مورد بازنگری قرار دهد؛ وی همچنین بر عدم افزایش مالیات برای طبقه کارگر تأکید کرده بود. اصلی‌ترین شعار کمپین انتخاباتی حزب کارگر «تغییر» بود و انتظار می‌رود سیاست‌های زیادی در بریتانیا دست‌خوش تغییراتی کم یا زیاد شود اما در موضوع سیاست خارجی، نزدیک‌ترین توصیف به آنچه اتفاق خواهد افتاد، «تداوم» است. به‌رغم اینکه در بسیاری از حوزه‌ها تفاوت‌های زیادی میان نگاه‌های حزب کارگر و حزب محافظه‌کار وجود دارد اما در حوزه سیاست خارجی این تفاوت‌ها جز در دو مسئله مهاجرت و چین چندان واضح نیست. تصمیمات اولیه‌ای که دولت استارمر خواهد گرفت و چالش‌های کابینه احتمالی بعضی از موضوعات را واضح‌تر خواهد کرد. استارمر وعده داده است که رویکرد جنجالی محافظه‌کاران در فرستادن پناهجویان به رواندا را کنار بگذارد؛ او اما به هر روی، با توجه به اینکه مهاجرت همواره یک مسئله کلیدی در انتخابات بریتانیا است، برای یافتن راه‌حلی به منظور جلوگیری از ورود ده‌ها هزار پناهجو با قایق‌های کوچک به کشورش از طریق کانال مانش تحت فشار قرار خواهد گرفت.

رابطه با آمریکا و ناتو

در فاصله خیلی کوتاهی از اعلام نتایج انتخابات، کر استارمر، نخست‌وزیر جدید بریتانیا به واشنگتن خواهد رفت تا در اجلاس سران کشورهای عضو ناتو حضور پیدا کند. او

تمامی اعضای ناتو به‌ویژه اروپایی‌ها نگرانند که با روی کار آمدن ترامپ، حمایت‌های آمریکا از اوکراین قطع شود و روسیه بتواند با بهره‌گیری از چنین وضعیتی ضمن دستیابی به اهداف خود در اوکراین، امنیت اروپا را نیز تهدید کند. در این زمینه انگلیس یکی از بازیگران کلیدی است که می‌تواند با بهره‌گیری از نفوذ و رابطه نزدیک خود با واشنگتن در اقیانوس خاخ سفید برای تداوم حمایت از اوکراین نقش مؤثری ایفا کند

این شانس را خواهد داشت که نشان دهد حزب کارگر نیز در موضوع اوکراین که موضوعی کلیدی برای ناتو به حساب می‌آید، مانند حزب محافظه‌کار به حمایت از اوکراین ادامه خواهد داد.

با این حال نخستین چالش استارمر در عرصه سیاست خارجی نیز در همین اجلاس پیش‌روی او قرار خواهد گرفت. نخست‌وزیر بریتانیا احتمالاً از سوی دیگر رهبران ناتو تحت فشار قرار خواهد گرفت تا شفاف کند آیا حزب کارگر اراده‌ای به هزینه ۲/۵ درصد از تولید ناخالص ملی بریتانیا برای تقویت توان دفاعی دارد یا نه. بریتانیا در حال حاضر ۲/۳ درصد از تولید ناخالص ملی خود را صرف امور دفاعی می‌کند.

فیلیپ دیکینسون، معاون بخش ابتکار امنیتی فرآتلاتنتیک در شورای آتلانتیک می‌نویسد: «انگلیس یکی از جدی‌ترین حامیان اوکراین از زمان حمله همه‌جانبه روسیه در فوریه ۲۰۲۲ بوده است و بیش از هر کشور اروپایی دیگری در ناتو، برای تقویت توان دفاعی هزینه می‌کند. هر دو موضوع حمایت از اوکراین و افزایش هزینه‌های دفاعی از جمله مسائل مورد اجماع در سیاست خارجی انگلیس هستند و هر دو حزب روی این موارد اتفاق نظر دارند.»

علاوه بر این، چشم‌انداز انتخابات ریاست‌جمهوری در آمریکا بسیار مبهم است و حتی احتمال اینکه دونالد ترامپ بتواند برنده انتخابات باشد، بیش از پیش شده است. در چنین شرایطی تمامی اعضای ناتو به‌ویژه اروپایی‌ها نگرانند که با روی کار آمدن ترامپ، حمایت‌های آمریکا از اوکراین قطع شود و روسیه بتواند با بهره‌گیری از چنین وضعیتی ضمن دستیابی به اهداف خود در اوکراین، امنیت اروپا را نیز تهدید کند. در این زمینه انگلیس یکی از بازیگران کلیدی است که می‌تواند با بهره‌گیری از نفوذ و رابطه نزدیک خود با واشنگتن در اقیانوس خاخ سفید برای تداوم حمایت از اوکراین نقش مؤثری ایفا کند.

رابطه با اروپا؛ نزدیک‌مانه خیلی زیاد

پیروزی حزب کارگر یک پیام واضح برای کشورهای عضو اتحادیه اروپا داشت؛ اینکه انگلیس مایل به ارتقای روابط با اروپاست. با این حال، پاسخ به این پرسش که روابط انگلیس با اتحادیه اروپا چگونه توسعه پیدا می‌کند و تا کجا پیش می‌رود بستگی به این دارد که حزب کارگر چه دورنمایی را برای خود در این زمینه ترسیم کرده و اروپا تا کجا حاضر است در زمینه تجارت با انگلیس زیر نظر یک نخست‌وزیر از حزب

تداوم محاصره

بازگشت حزب کارگر به قدرت چه معنایی دارد؟

کارگر همکاری کند.

حزب کارگر در برنامه‌های خود اعلام کرده برنامه‌ای برای بازگشت به بازار واحد اروپایی یا باز کردن کامل مرزهای خود با اتحادیه اروپا ندارد. بازار واحد اروپایی بازاری است که در آن کالاها، خدمات و پول می‌توانند به راحتی منتقل شوند و می‌توان بدون محدودیت جغرافیایی، انواع محصولات را به صورت آنلاین خریداری و مهمتر آنکه بدون ارائه هیچ‌گونه توجیهی، خریدها را مرجوع یا لغو کرد. تماس‌های تلفنی و بلیط هواپیما بین کشورهای عضو، از سایر بازارها در جهان ارزان‌تر است. در مرزهای داخلی نیز هیچ گمرک، عوارض و یامالیاتی برای مشاغل وجود ندارد. در عین حال محصولات، دارای استانداردهای زیست‌محیطی و ایمنی هستند. این بازار فقط شامل کشورهای اتحادیه اروپا نمی‌شود و علاوه بر ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا به کشورهای ایسلند، لیختن اشتاین و نورژ نیز گسترش می‌یابد. قرار است سوئیس نیز تا حدی به آن ملحق شود.

حزب کارگر وعده داده تا موانع تجارت با اروپا را از سر راه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط بر خواهد داشت اما اتحادیه اروپا شاید حاضر نباشد که اجازه دهد بریتانیا بدون پیوستن به بازار واحد اروپایی از برخی منافع انتخابی این بازار بهره ببرد.

نیکول لاؤلر، پژوهشگر مسائل اتحادیه اروپا نوشته است: «اگر انگلیس به دنبال بازگرداندن اعتماد به روابط با اتحادیه اروپاست و می‌خواهد این رابطه را ارتقا دهد، نیاز خواهد داشت که تنها به توافق‌های تجاری یا دسترسی‌ها به بازار متمرکز نباشد. برنامه حزب کارگر برای انعقاد معاهده دفاع مشترک اتحادیه اروپا - انگلستان که به همکاری‌های امنیتی و نظامی طرفین رسمیت می‌بخشد یک گام خوب و مؤثر در این راستاست و اگر آن‌ها موفق به دستیابی به این معاهده شوند، احتمالاً درها برای همکاری‌های بیشتر در زمینه‌های بیشتری با اتحادیه اروپا باز خواهد شد.»

کمتر از دو هفته دیگر در ۱۸ جولای، نخست‌وزیر انگلیس قرار است در چارچوب نشست جامعه سیاسی اروپایی میزبان ۵۰ رهبر و مقام ارشد اروپایی باشد و این فرصت خوبی برای استارمر است که درباره برنامه‌های خود به‌ویژه در زمینه نزدیک‌تر کردن اروپا و انگلیس شفاف‌سازی کند.

